Колись, давним-давно, біля підніжжя гори росла армія соняшників. Що це були за красені! Всі, як один, гінкі, статурні! Сонце в небі сяяло від гордощів за своє золоте військо.

Щодня Сонце мандрувало зі сходу на захід. Зі сходу на захід повертали за ним свої золоті голови і його солдати — першого призову, і другого, і третього, і сто третього. Навіть найстаріші соняшники не могли пригадати, коли їхні далекі пращури присягнули на вірність володареві неба. Та й навіщо пригадувати? Хіба соняшники живуть не тому, що на світі є Сонце?

— Не було б Сонця — не було б і соняшників! — казав важкоголовий проводир золотого племені, коли соняшники всі, як один, поверталися до сходу. Саме в цю хвилину там підіймалося з річки Сонце.

— Не було б Сонця — не було б ні волошок, ні дзвіночків, ні ромашок, ні маку! — голосно співали різнобарвні діти луків, заглушуючи бурчання ріпи, яка бундючно засуджувала марну красу.

— Пусте, мої любі! Пусте! Сонце потрібне лише тим, у кого немає коріння! А в нас воно є, і Сонце нам ні до чого! — сердито буркотіла зарозуміла ріпа і ще глибше заривалася в землю, не бажаючи слухати пісні лук, не бажаючи бачити сонячного сяйва, не бажаючи навіть помічати, як поспішно ховається в свою хатку равлик, рятуючись від золотого сонячного нашестя.

— Сонце — кат, що не знає милосердя,— прошамкав равлик. Він усією душею співчував травам і квітам, метеликам і соняшникам: їм нікуди було втікати, ніде сховатися від Сонця.

Втім, соняшники й не хотіли ховатися. Під гарячим оком свого володаря вони росли й міцніли, віддано проводжаючи його поглядом. Тільки один малюк, який нещодавно з'явився на світ, не дивився на

Сонце. Це був настільки крихітний соняшничок, що спершу ніхто не звертав на нього ніякогісінької уваги.

— Нічого, звикне! — сказав один з сусідів, а мати малюсінького соняшничка зніяковіло похилила голову.

Дивним, аніскільки не схожим на своїх сестер і братів був її молодший син. Завжди задумливий, він не поділяв розваг своїх родичів, відмовлявся стежити за своїм небесним володарем. Його погляд був спрямований кудись удалечінь.

— Невже обов'язково треба робити те, що роблять усі? — говорив він і, замість того, щоб не зводити очей із Сонця, вдивлявся, як летить бабка, як біжить по траві вітерець.

Три підгірки на обрії, схожі на три мильні бульбашки, подобались йому найбільше. Він з радістю слухав також спів потічка, який сам собі називав річкою. Розваги лучних квітів, нескінченна метушня мурашви захоплювали його більше, ніж рух Сонця в небі. Звичайно, Сонце — велике й могутнє! Але хіба це причина, щоб нічого більше не бачити? Стояти до самої смерті на одному місці, не наважуючись порушити клятву вірності якогось далекого предка? По спині соняшничка побігли мурашки: не таке це вже щастя — народитися соняшником.

— Соняшником-ліліпутом,— підправив його один з братів, а мати злякано здригнулася.

Споконвіку такого не було, аби соняшник відмовився повертати голову за Сонцем! Не було серед соняшників іншого такого упертюха! На горе матері, від невгамовної цікавості і всіляких непотрібних думок він ще й ріс погано. Інші діти вже доросли їй до пояса, а цей ледь од землі відірвався. Проте був золотавий-золотавий, вродливіший і ніжніший за інших. Чи опівночі, чи опівдні він гойдався під легеньким вітерцем, що приносив йому всілякі історії.

А скільки ж то чудес на землі! Тільки вітер ворухне поле соняшників, малюк одразу наставляє вуха і схвильовано слухає розповіді про хвилі південних морів, про птахів і риб із золотими крилами, про крижані прозорі гори, всередині яких, наче в кришталевих палацах, сплять білі ведмеді і русалки зі сріблястими косами, допоки їх не розбудить полярне сяйво. Полярне сяйво — це як вигравання веселки, як тихе і печальне місячне світло.

Над усе соняшничок любив ніч! Голоси на лузі втихали, і шепіт трави ледь-ледь учувався. З кущика на кущик стрибав світлячок, то вмикаючи, то вимикаючи свого ліхтарика із сріблястим світлом. Навіть вітер не встояв перед його чарами, ледь чутно пробираючись поміж поснулих соняшників. Тільки соняшничок не спав, даремно намагаючись розбудити своїх братів. Зоряні стежки на небі їх анітрішки не цікавили. Вони навіть уявити собі не могли Місяця, який завис на найвищій тополині, наче кругле яблуко.

— Дурниці все це! — говорили вони, схиляючи голови, коли Сонце плигало в річку.— Володар наш Сонце — наймогутніший і найпрекрасніший! Так було і буде на віки вічні!

Подумки соняшничок погоджувався з братами. Однак голоси і барви ночі відганяли сон, і, коли брати засинали, він підводив своє золотаве личко і милувався неквапливим урочистим рухом Місяця у сріблястій безодні неба. Чого б він тільки не віддав, аби відірватися од землі й легкою хмаринкою полетіти до перламутрового місячного сяйва, від якого йому перехоплювало подих! Скільки чудес, скільки пригод чекає його там!

На луках ростуть дрібні жовті квіточки, в яких на старість головки стають сріблястими й легкими, а потім відриваються і летять до неба. Але щоб соняшник злетів увись — такого ще на світі не бувало! І щоб соняшник мріяв про це...

"Щось зі мною негаразд!" — подумав соняшничок і став навшпиньки: йому так хотілося швидше вирости і наздогнати братів — вони-бо вже доросли до материного вуха. Але хоч як він тягнувся, а все не ріс. І не бажав, незважаючи на материні вмовляння, повертатися за Сонцем.

Інші соняшники, вже не криючись, висловлювали своє невдоволення. Що це за соняшник?! Якийсь несерйозний, маленький! Навіщо йому Місяць? Краще б не зволікав і наздоганяв інших! Незабаром настане літня спека. Не виросте вчасно, назавжди залишиться недоростком.

Соняшники невдоволено хитали головами, а Сонце пекло собі, не знаючи ніякого клопоту, обходячи свої володіння зі сходу на захід. Не дивно, що малюк ще більше зажурився. Чого треба від нього братам? Наче він не хоче вирости! Інколи малюка обурювала несправедливість родичів, але в глибині душі він знав: він справді не такий, як інші! Що може бути жахливіше від соняшника, який замість Сонця проводжає очима Місяць?

Вирішив соняшничок шукати ліки від свого лиха. Попрохав поради в трав. Трави — давні його друзі. Проте вони не знали, чому соняшники проводжають очима Сонце, і не могли йому допомогти. Тоді малюк запитав у потічка, що йому робити. Але швидкий говорун не спромігся відповісти — так він квапився до моря. Море все знає: воно найбільше в світі, однак і його розгойдує вітер. Запитав соняшничок у вітра, що йому робити?

— Адже ти всюди буваєш, ти мусиш знати, як мені вирости! — прошепотів малюк, покірно схиливши голову.

Вітер засміявся.

— Ти ж і так виріс! — сказав він.— Ти найбільша кульбаба.

— Кульбаба?! — не довіряючи власним вухам, вигукнула мати.

— Кульбаба?! — повторили брати за ним.

— Кульбаба?! — вигукнув і вусатий проводир золотого сонячного війська.

Тепер усе стало зрозумілим: і чому малюк не росте, і чому відмовляється стежити за Сонцем. Тільки звідкіля ж узялася кульбаба на соняшниковому полі?

— Кульбаба? — шепотів соняшничок, у голові якого від цього слова все закружляло.

Нарешті він знає своє справжнє ім'я! Але чи таке це вже щастя бути кульбабою, самотньою і загубленою серед чужих? Туга все більше змагала малюка. Він відчував, що від туги стає дедалі тоншим, все прозорішим, що він уже легкий і швидкий, наче вітер.

І тут кульбабу чарівним покривалом запнула ніч. Як духмяно пахли луки вночі! Як сонно мерехтіли зірки! Яким велетенським світляком у чорній безодні неба плив Місяць! Він також був у небі самотній, як кульбаба на соняшниковому полі. І Місяць усміхнувся кульбабі й поманив її до себе: вдвох, мовляв, веселіше. Він опустився нижче, щоб кульбабі було легше до нього дістатися. "Головне, не бійся! Ну, сміливіше". А малюк тільки про те й мріяв.

Тихесенько, майже нечутно відірвався він од землі, на мить притулився своєю сріблястою голівкою до щоки матері й, наче на крилах, злетів угору. Чи бачив його хто? Чи чув? Малюк жахався думки, що його можуть затримати, проте соняшники спали, спали всі, як один!

А трави?

Спали й трави. Не спав, як завше, потічок, але він був такий зайнятий і так квапився доказати свою нескінченну історію, що йому

просто ніколи було дивитись, як прозоро-сріблясta кульбаба стрімко летить до Місяця й зірок, і сама схожа на сяючу молоду зірку, найніжнішу з усіх.